

омбудсмен, омбудсмен з прав дитини), проте нині цього недостатньо. Проаналізувавши щорічні доповіді омбудсмена можна прослідкувати, що починаючи з 2019 року в Україні щорічно фіксують десятки тисяч порушень основоположних прав людини [5].

Виходячи з вище наведеного можна дійти висновку, що розвиток цифрових технологій зумовлює трансформацію способу здійснення, захист і порушення основних прав, зокрема, свободу вираження поглядів і доступ до інформації, а також ведуть до визнання нових прав. Через ці причини законодавець повинен адаптувати наше законодавство до нової ери розвитку цифрових прав, що в ідеалі має забезпечити безпечний доступ до Інтернет-інформації.

Література

1. Дзьобань О.П., Мануйлов Є.М. Інформаційна безпека в контексті інформаційної культури. *Інформація і право*. 2017. № 1(20). С. 74-81.
2. Костенко А. Інтернет-лібертаріанство та інтернет-етатизм у контексті інтернет-прав людини. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2019. № 1. С. 62-75.
3. Забара І. Захист прав людини у інформаційному суспільстві: концептуальні підходи в науці міжнародного права. Проблеми захисту прав людини в інформаційному суспільстві. *Політехніка*. 2016. С. 24-29.
4. Беляков К.І., Онупрієнко С.Г., Шопіна І.М. Інформаційна культура в Україні: правовий вимір: монографія. Київ: КВІЦ, 2018. 169 с.
5. Щорічні та спеціальні доповіді. Уповноважений Верховної Ради з прав людини: офіц. сайт. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/docs/presentations/> (дата звернення: 10.12.2021).

УДК 414.34.04(043.2)

Бородін І.Л., д.ю.н., професор,
Григорович М.В., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ПОСИЛЕННЯ ПРАВОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДЯН ТА ПРАВОЗАХИСНИКІВ В УКРАЇНІ

Походження явища, яке пізніше стали називати «правами людини», виникли в ранній період історії людства. Ідея про цінність і недоторканність життя, про рівність людей перед вищою силою міститься в стародавніх міфах і віруваннях. У перших письмових свідченнях формуванням уявлень та понять про права людини можна назвати, зокрема, Давньоєврейська священна книга Танах, де містять питання про

цінність і непорушність людського життя і рівність людей.

Першим правовим документом, в якому були закладені основи концепції прав людини, вважається Велика хартія вольностей, прийнята в 1215 р в Англії. Вона містила передумови для подальшого утвердження свободи і панування закону в житті соціуму. У 1689 р. в Англії був прийнятий Білль про права, який став юридичною основою конституційної парламентської монархії. Він гарантував право підданих звертатися з петицією до короля, проголошував свободу виборів до парламенту, а також свободу слова і думок в його стінах [4, с. 259].

Отже, людина, її права і свободи є найвищою соціальною цінністю в правовій державі, і її забезпечення та найповніша реалізація в суспільному житті має бути спрямована на всю суспільну діяльність, особливо діяльність у сфері державного управління. Адже основою українського конституційного ладу є визнання того, що люди, їх життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищими суспільними цінностями та пріоритетами прав і свобод людини.

Захист прав і свобод людини є основним обов'язком держави, а натомість держава відповідає за свою діяльність перед людьми і суспільством. На сьогоднішній день в Україні діє найбільша асоціація правозахисних організацій нашої держави. Українська Гельсінська спілка з прав людини об'єднує 29 правозахисних недержавних організацій. Спілка вважає себе частиною гельсінського руху і продовжувачем традицій та діяльності Української Гельсінської групи сприяння виконанню Гельсінських угод [3].

Реагування на порушення прав людини та посилення правової спроможності громадян та правозахисників в Україні або «Права людини в дії» – це програма, яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини з 2014 по 2022 рр. за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) [2].

Варто зазначити, що USAID – це агентство США з міжнародного розвитку, яке надає економічну та гуманітарну допомогу по всьому світу понад 55 років. В Україні допомога USAID надається у таких сферах як: економічний розвиток, демократія та управління, охорона здоров'я і соціальний сектор. Починаючи з 1992 р., Агентство США з міжнародного розвитку надає Україні технічну та гуманітарну допомогу [2].

Програма «Права людини в дії» має на меті просування та розбудови культури поваги до прав людини в Україні відповідно до європейських стандартів, а також посилення відповідальності за порушення прав людини та воєнні злочини, що виникають внаслідок конфлікту на Сході України та незаконної анексії Автономної Республіки Крим, а також закладання фундаменту для сталого миру та соціальної єдності.

Завдання, поставлені програмою, включають: розширення та посилення моніторингу дотримання та заохочення прав людини,

посилення участі у стратегічних судах, покращення та розширення роботи з підвищення обізнаності та зміцнення правової спроможності громадян, відновлення порушених прав та забезпечення справедливості для потерпілих від тортур та збройних конфліктів.

Бенефіціаром (тобто заявником) програми «Права людини в дії» виступає Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

У плані дій програми «Права людини в дії» Українська Гельсінська спілка з прав людини використовуватиме свій організаційний досвід моніторингу ресурсів, стратегічні справи, мережу правозахисних притулків (наразі діють у 20 регіонах), широкі освітні програми тощо, щоб забезпечити реалізацію в Україні міжнародних зобов'язання з прав людини.

Спілка сприяє розвитку ефективної системи виконання рішень міжнародних агенцій, а також працюватиме над перекладом відповідальності за порушення прав людини з платників податків на конкретних винних. Окрім цього, Українська Гельсінська спілка з прав людини займається створенням системи документування порушень прав людини (зокрема на Сході України) незалежно від того, якою з протидіючих сторін їх було скоєно.

Виходячи з вищезазначеного можна зробити висновки, що захист прав і свобод людини є першочерговим обов'язком країни за що держава несе відповідальність за свої дії перед суспільством. Проєкт Агентства США з міжнародного розвитку в галузі прав людини підтримує зусилля щодо підвищення відповідальності за порушення прав людини та військових злочинів, спричинені конфліктом на сході України та анексією Автономної Республіки Крим. Ці зусилля включають: моніторинг, захист прав людини, ведення стратегічних судових процесів у сфері прав людини, підвищення обізнаності громадян про проблеми прав людини та надання їм більше можливостей та інструментів для захисту своїх прав, надання правової допомоги людям, які постраждали від конфліктів. Діяльність здійснюється Українською Гельсінською спілкою з прав людини.

Література

1. Демократія, права людини та врядування. *USAID*: веб-сайт. URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine/democracy-human-rights-and-governance>
2. Програма *USAID* «Права людини в дії». *USAID*: веб-сайт. URL: <https://helsinki.org.ua/prohrama-usaid-prava-lyudyny-v-diji/>
3. Українська Гельсінська спілка з прав людини. *Освітній дім прав людини в Чернігові*: веб-сайт. URL: <https://ehrh-ch.org.ua/index.php/uk/pro-dim/organizatsiji-chleni/ukrajinska-gelsinska-spilka-z-prav-lyudini>
4. Чепульченко Т.О. Концепція прав людини: доктринальні підходи. *Науково-практичний юридичний журнал «Альманах права»*. 2020. Вип. 11. С. 258-264.